

İzmir Milletvekili

GEREKÇE

1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda gündeme getirilen Dünya Su Günü, 22 Mart 1993 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda ilan edilerek, her yıl farklı bir tema ile kutlanmaya başlanmıştır. Dünya Su Günü'nün amacı, canlılar için temel ve vazgeçilmez madde olan suyun önemini vurgulamaktır.

Dünyadaki su varlıklarının sadece %2.5'lik kısmı evsel, tarımsal ve sanayi amacı ile güvenli olarak kullanılabilir. 6 milyar insanın 1,2 milyarı, güvenilir içme suyundan yoksundur. 2,4 milyar insan da sağlık koşullarına uygun suya erişememektedir.

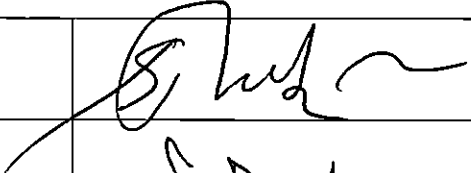
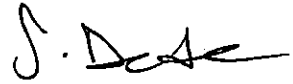
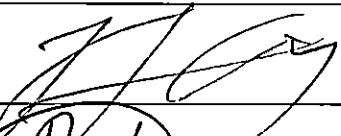
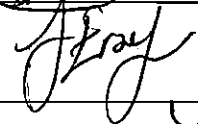
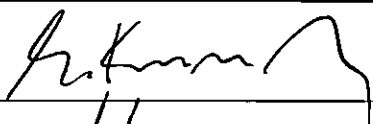
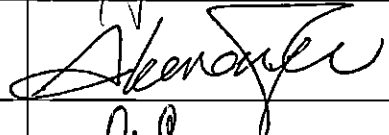
Küresel ısınma, enerji, maden ve sanayi yatırımları, su havzalarının yapılaşması, yanlış sulama yapılması ve artan nüfus gibi nedenlerle su varlıkları hızla tükenmektedir. Türkiye, kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı ile su kısıtı bulunan ülkeler arasındadır. 2017 yılı itibarı ile kişi başına düşen su miktarı 1383 metreküptür. Bu rakamın 2070 yılında 1040 metreküp olacağı öngörülmektedir. Türkiye nüfusunun 2030 yılında 100 milyona ulaşacağı tahmin edildiğinden su konusunda etkin politikaların üretilmesinin gerektiği ortadadır. Türkiye'nin su varlıkları için çok önemli risk teşkil eden iklim değişikliği en çok Akdeniz Havzası'nı etkilemektedir. Hükümetlerarası Akdeniz için Birlik kuruluşunun hazırlamış olduğu rapora göre, Akdeniz Havzası'ndaki ortalama sıcaklıklar endüstri devrimi öncesindeki döneme kıyasla 1,5 derece artmıştır. Türkiye genelinde 2016-2100 döneminde sıcaklığın 3-5 derece artacağı tahmin edilmektedir. Şubat 2021 tarihli 2020-2021 Su Yılı 5 Aylık Alansal Kümülatif Yağış Raporu'na göre; 1 Ekim 2020-28 Şubat 2021 döneminde yağışlar geçen yılın aynı dönemindeki yağışlarının altında gerçekleşmiştir. Türkiye geneli su/tarım yılı beş aylık yağışı 227.8 mm'dir. Kuraklık ve çölleşme; şiddetli su kıtlığına, erozyona, orman yangınlarına, bitki örtüsünün tahribatına, biyolojik çeşitlilik kaybına ve gıdaya erişimin engellenmesine neden olmaktadır. 1994 yılı Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı'nda ve 26 Kasım 2002 tarihinde yapılan Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi toplantısında herkesin suya erişim hakkı olduğu açıklanmıştır.

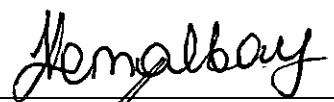
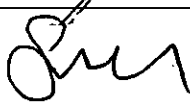
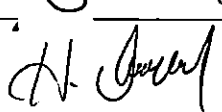
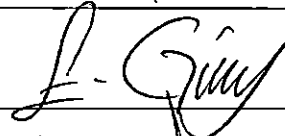
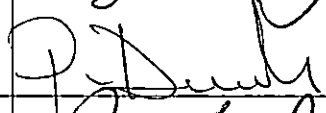
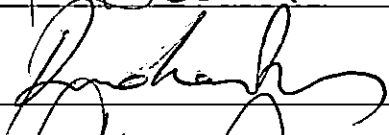
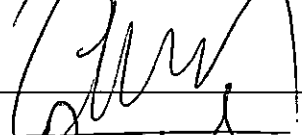
22 Mart Dünya Su günü etkinliklerinde suyun önemi, su varlıklarının korunması gibi konular gündemleştirilmesine karşın kalıcı çözümler üretilmemekte; yer altı ve üstü su varlıklarını kurutan, suyu kirleten etmenlerin başında yer alan hidroelektrik santrallerin zararları konu edilmemektedir. 2005 yılında çıkartılan 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerji Üretimi Amaçlı Kullanıma İlişkin kanunu ile enerji şirketleri

Hidroelektrik Santrallerden (HES) elektrik üretilip, satmaya başlamıştır. Su kullanım anlaşmalarıyla, nehir sularının kullanımı hakları 49 yıllığına denetimsiz bir şekilde şirketlere verilmiş, halkın su hakkını gasp edilmiş, su bir meta haline getirilmiştir. TEİAŞ'm, Eylül 2020 Kurulum Güç Raporuna göre, Türkiye'de 690 adet HES (29.789,8 MW) bulunmaktadır ve inşaat aşamasında olan, yapılması planlanan yüzlerce HES Projesi de mevcuttur. 25 MW'ın altındaki HES'ler için ÇED raporu zorunlu değildir. HES'ler, inşaat aşamasında; akarsuların morfolojik yapılarını ciddi derecede tahribata maruz bırakarak, doğal akış düzenini değiştirmektedir. Çoğu zaman hafriyatın dere yatağına dökülmektedir. Su miktarlarındaki değişimlere bağlı olarak yer altı ve taban suyu seviyelerinde farklılıklar yaşanmaktadır. HES'lerin işletme aşamasında, üzerinde bulunduğu dere yatağındaki HES ve regülatörler arasında kalan kısımlarda suyun miktarı ciddi oranda azalmaktadır. Suyun büyük bir bölümü kullandığından akış hızı, akış miktarı, derinliği ve nehrin taban yapısı değişmekte, dereler kurumaktadır. Suyun tutulmasına bağlı olarak mikroklima etkisi hüküm sürmektedir. Projenin bulunduğu yörede tarım alanları tahribata uğramakta, toplu balık ölümleri yaşanmaktadır. Türkiye genelinde HES projeleri nedeniyle; Rize'nin Güneysu ilçesindeki Gürgen Deresi, Trabzon'un Çaykara ilçesindeki Balkodu Deresi, Antalya'nın Manavgat ilçesindeki Köprüçay, gibi onlarca dere kurumuş ve kurumak üzeredir. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği'nin hazırladığı rapora göre 2020 yılına kadar son 60 yılda, 70'e yakın doğal göl kurumuştur. Göllerin kuruması nedenlerinin arasında HES'ler de yer almaktadır. Örneğin; yüzde 65'inden fazlası kurumaya yüz tutan Eğirdir Gölü'nü besleyen Kovada çayı üzerine Kovada-I ve Kovada-II hidroelektrik santralleri yapıldığı halde, gölün üzerine pompaj depolamalı hidroelektrik santrali (PHES) projesinin yapılması planlanmaktadır. PHES nedeniyle, göllerin altında ağır metaller birikmekte, derinliği azalmakta, kirlenmekte, buharlaşıp, daha çok su kaybetmektedir

Yaşanmakta olan pandemi süreci suyun ne kadar hayati öneme sahip olduğunu ortaya koymuştur. Toplumun tüm kesimlerine güvenli ve sağlıklı su sağlamak, su hakkını, su varlıklarını korumak ve iyileştirmek Devletin yükümlülüğündedir. Su topluma ait olduğundan, suyun metalaştırılarak şirketlerin rant sağlanmasına, suyu kirlletmesine ve su varlıklarını kurutmasına izin verilmemelidir.

Türkiye'de su varlıklarının korunması, hidroelektrik santrallerin su varlıklarına verdiği zararların tespit edilmesi, zararların giderilmesi için çözüm üretilmesi, suyun metalaştırılmasının önüne geçilmesi, toplumun suya erişim hakkının sağlanması ve su yönetimi için etkin politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
8	HÜSEYİN KACMAZ	ŞIRNAK	
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	

13	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
14	ŞEVİN GÖŞKUN	MUŞ	
15	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
16	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
17	PERO DUNDAR	MARDİN	
18	RIDVAN TURAN	MERSİN	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	